Gemeente
Amsterdam

Bezoekadres
Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Gemeenteraad
Postbus 202
1000 AE Amsterdam

Datum 2 september 2019
Behandeld door Projectteam Vitale Afvalketen

Onderwerp Voortgang oplossingsrichting AEB Holding N.V.

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeert het college u over de laatste ontwikkelingen rond Afval Energiebedrijf Holding N.V. (AEB). AEB is een zelfstandig bedrijf dat onder andere het Amsterdamse afval verwerkt, warmte levert aan Westpoort Warmte voor het equivalent van 35.000 woningen en het zuiveringsslib verwerkt voor het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV).

Continuïteit van de publieke functies
Sinds het college eind juni geconfronteerd werd met het afschalen van de capaciteit bij AEB heeft het continu de opdracht voor ogen gehad dat de publieke functies zonder verstoring voor de bewoners voortgezet konden worden. Vooralsnog is dat, behoudens een vertraging van een dag bij het ophalen van het grofvuil, gelukt met (tijdelijke) maatregelen en oplossingen. Daarnaast is in kaart gebracht wat er voor de middellange en lange termijn nodig is voor de verwerking van het Amsterdamse afval, de warmtelevering en de verwerking van rioolslib. Voor die onderdelen is zo goed als mogelijk gekeken wat de eventuele alternatieven zijn indien AEB deze (al dan niet tijdelijk) in zijn geheel niet meer kan vervullen en wat daarvan de kosten zijn en wat de mogelijke impact is op mens en milieu.

Voor de afvalverwerking is het mogelijk deze bij andere verwerkers in Nederland onder te brengen. Een transitieperiode van anderhalf á twee jaar om dat te realiseren heeft de voorkeur. In een noodscenario kan dat ook sneller, maar levert hoge transitiekosten en logistieke kosten op. Voor de warmtelevering is het effect anders. Het enige alternatief voor volledige uitval op korte termijn is 100% noodcapaciteit op diesel. Op termijn van een paar jaar kan tegen hoge investeringskosten overgegaan worden op gas, maar duurzame alternatieve bronnen lijken de komende tien á vijftien jaar nog niet binnen handbereik te zijn. Dit leidt tot de voorkeur dat de verbrandingscapaciteit bij AEB in ieder geval (deels) blijft voortbestaan tot er op grotere schaal duurzame alternatieven voor warmtelevering voorhanden zijn.

De situatie bij AEB heeft het besef doen toenemen dat we de resterende risico's voor de gemeente Amsterdam zoveel als mogelijk moeten inperken. Dan gaat het om de financiële risico's, maar ook de risico's die gepaard gaan met een (te) grote wederzijdse afhankelijkheid tussen AEB en de gemeente Amsterdam. Een verdere toename van het risicoprofiel is voor het college een ongewenste weg. Dat heeft als consequentie dat een oplossingsrichting voor de langere termijn onwenselijk is, als die bestaat uit een financiële injectie waarvan de risico's volledig door de gemeente Amsterdam worden gedragen.

Potentiële nieuwe toetreders tot AEB

Dit vraagt om het uitwerken van opties waar in de brief van 20 augustus jl. aan is gerefereerd.[1] In dat traject is de afgelopen periode voortgang geboekt. Voor de eerste optie hebben de herstructureringsadviseurs van Alvarez & Marsal (A&M) hun werkzaamheden bij AEB afgerond. De directie van AEB werkt op basis van deze inzichten een oplossingsrichting uit die zij zullen presenteren aan het bankenconsortium en de gemeente Amsterdam. De tweede optie was een verkenning, in opdracht van de gemeente Amsterdam, naar interesse in de markt voor (delen van) AEB. In dat traject hebben negen partijen interesse getoond (zij hebben een zogeheten *expressions of interest* gestuurd). Tot slot, optie drie, is er overleg met publieke partners over de vraag hoe zij zich in de toekomst willen verhouden tot AEB.

Op dit moment kan er niet meer informatie over deze trajecten worden verstrekt, vanwege de strikte vertrouwelijkheid die nodig is voor het welslagen ervan. Het college verwacht u hier komende week per brief nader over te kunnen informeren. Daarbovenop wil het college u hier tijdens de komende commissie- en raadsvergadering in beslotenheid over bijpraten. Belangrijke notie is dat ook in dit proces de continuïteit van de publieke functies voorop staat voor het college.

Westpoort Warmte

AEB Holding N.V. is voor 50% aandeelhouder van het warmtebedrijf Westpoort Warmte (WPW). Het college is voornemens deze aandelen te verwerven als zich deze mogelijkheid voordoet in de uitwerking van een oplossingsrichting. Dat heeft twee redenen. De eerste reden is dat met het verwerven van de aandelen, de warmtebron (AEB) en het warmtenet (WPW) van elkaar worden gescheiden. Het kan de weg vrij maken om op termijn meer alternatieve warmtebronnen aan te sluiten op het net en maakt de warmtevoorziening daarmee op termijn minder afhankelijk van de verbranding van afval als warmtebron. Het aandeelhouderschap versterkt tevens de informatie- en onderhandelingspositie bij de uitbreiding van het warmtenet, waardoor de gemeente beter kan sturen op het realiseren van een betaalbaar, open en duurzaam warmtenet. De tweede reden is dat het niet mogelijk is voor private partijen tot AEB toe te treden, op het moment dat AEB de aandelen in WPW nog in handen heeft (afspraak in de aandeelhoudersovereenkomst van WPW). Dit legt een ongewenste beperking op aan de mogelijk belangstellende partijen voor een aandeel in AEB.

---

[1] In de brief van 20 augustus jl. zijn twee ingezette lijnen geschetst 1) Herstructureringsadviseurs van A&M helpen bij het opstellen van scenario's voor de toekomst van het bedrijf. 2) Verkenning naar a) de mogelijkheden om (delen van) AEB te verkopen en b) andere (publiek of private) partijen als aandeelhouder toe te laten bij AEB. Hierbinnen is er een brede waaier van mogelijkheden: van de verkoop van (een deel) van de aandelen tot de verkoop van bedrijfsonderdelen.

Vattenfall bezit de andere helft van de aandelen in WPW. De gemeente Amsterdam en Vattenfall hebben beiden een lening verstrekt aan WPW onder exact dezelfde voorwaarden. Dit is een lening (stand 2019) van maximaal € 51 miljoen groot (gezamenlijk in totaal € 102 miljoen), waarvan op dit moment € 46 miljoen is getrokken (in totaal € 92 miljoen). Omdat de gemeente en Vattenfall deze lening hebben uitstaan bij WPW, staat daar het recht tegenover om zekerheden te vestigen. Daarmee zal bij een eventueel faillissement van WPW de opbrengst van verkoop van activa (zoals het (distributie)netwerk van WPW) ten gunste komen van Vattenfall en de gemeente Amsterdam.

Vanwege de actuele situatie bij AEB is besloten gebruik te maken van het recht om zekerheden te vestigen. Het uitoefenen van dit recht valt onder het beheer van zekerheden zoals dat is opgenomen in het Leningen en Garantiebeleid van Amsterdam. In dit beleid is eveneens opgenomen dat de raad geïnformeerd wordt bij significante ontwikkelingen.

Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur AEB
De afgelopen periode bent u geïnformeerd over veranderingen in de samenstelling van de Raad van Commissarissen (RvC) en de Raad van Bestuur (RvB) van AEB. Een van de voorwaarden die de gemeente Amsterdam gesteld heeft aan AEB bij het verlenen van liquiditeitssteun was het versterken van de Raad van Commissarissen (RvC). In de brief van 29 juli bent u geïnformeerd over het bericht van de voorzitter van de RvC dat drie van de vier huidige commissarissen, waaronder de voorzitter, het voornemen hebben om af te treden. De RvC heeft aangegeven dit aftreden bij voorkeur gefaseerd te laten plaatsvinden en in overleg met de aandeelhouder.

In dezelfde brief bent u geïnformeerd over het toevoegen van een aankomend commissaris aan de RvC. Tijdens gesprekken tussen het beoogd lid van de RvC (de heer Koos de Vink), de RvC en de aandeelhouder werd duidelijk dat de heer De Vink beter tot zijn recht zou komen als lid van de RvB. Op voorspraak van de RvC is hij vervolgens tot lid van de RvB benoemd. Hierover bent u op 14 augustus jl. geïnformeerd evenals over het vertrek van mevrouw Erika van Marseille als lid van de RvC. Op 27 augustus bent u geïnformeerd over het vertrek van de heer Derk Kappelle als financieel directeur van AEB.

De afgelopen weken hebben gesprekken plaatsgevonden met kandidaten om de RvC te versterken. Desgevraagd laat de RvC weten te verwachten op korte termijn twee kandidaten voor te kunnen dragen voor benoeming. Als aandeelhouder heeft het college de dringende verwachting richting de RvC uitgesproken dat binnen afzienbare termijn de RvC in nieuwe samenstelling compleet is. Wanneer de RvC er in zijn nieuwe samenstelling is, zal deze zich – als werkgever van de directie en toezichthouder op de onderneming – ook buigen over de opvolging van de heer Kappelle.

Terugkoop grond recyclepunten van AEB
De gemeente is voornemens de grond van de recyclepunten Meerkerkdreef en Rozenburglaan terug te kopen van AEB. Voor de aankoop van de gronden Meerkerkdreef en Rozenburglaan wordt een krediet gevraagd aan de raad. Daarnaast koopt de gemeente de grond van het voormalig recyclepunt Cruquiusweg van AEB terug voor de realisatie van een school in het kader van de grondexploitatie Cruquiusgebied. De grondexploitatie Cruquiusgebied is reeds door de

gemeenteraad vastgesteld. Hiermee komt de grond van alle recyclepunten in Amsterdam in bezit van de gemeente.

Bij de verzelfstandiging van AEB in 2014 is het eigendom van de grond van drie recyclepunten aan AEB overgedragen. De gemeente heeft het eigendom van de grond van de andere drie recyclepunten. De gemeente is wettelijk verplicht te voorzien in recyclepunt(en). AEB exploiteert en beheert in opdracht van de gemeente de recyclepunten in Amsterdam. Gemeente en AEB waren al in gesprek over het harmoniseren van de eigendomssituatie in het kader van een heldere taakverdeling tussen gemeente als opdrachtgever en AEB als opdrachtnemer ten aanzien van de recyclepunten. De situatie rond AEB heeft het proces versneld. Bijkomstigheid van het versnellen van dit besluit is dat AEB na de overdracht kan beschikken over liquide middelen.

In het kader van de heldere taakverdeling tussen gemeente en AEB neemt de gemeente tevens 55 wisselcontainers over van AEB. Met de invoering van het systeem van wisselcontainers in 2010 zijn deze door AEB aangeschaft. De wisselcontainers zijn een onmisbaar onderdeel van de inzamelvoertuigen van de afvalinzameling. Gemeentelijk eigendom past daarmee beter bij de taakverdeling dat de gemeente afval inzamelt en AEB afval verwerkt. De overname van de wisselcontainers heeft tevens een positief effect op de liquiditeitspositie van het AEB.

Externe commissie
Op 9 juli 2019 heeft het college ingestemd met het opstellen van een onderzoeksopdracht naar de ontstane veiligheids- en financiële situatie van AEB en deze voor het uiten van wensen en bedenkingen voor te leggen aan de gemeenteraad. In de brief van 20 augustus jl. heeft u het voorstel voor de onderzoeksopdracht ontvangen.

De onderzoeksopdracht aan de externe commissie luidt als volgt:

- Wat zijn de oorzaken van de ontstane situatie bij AEB die hebben geleid tot het stilleggen van vier van de zes verbrandingslijnen?
- Hoe kan het dat het stilleggen van die verbrandingslijnen tot zulke grote maatschappelijke consequenties heeft geleid?
- Welke conclusies en aanbevelingen geeft de commissie voor de toekomst?

Het college heeft Jaap Winter (hoogleraar Corporate Governance VU, partner Phyleon governance & leadership en oud-voorzitter College van Bestuur van de VU) gevraagd als beoogd voorzitter van de externe commissie. Na de bespreking van de onderzoeksopdracht in de gemeenteraad stelt de externe commissie haar uitgangspunten, fasering, reikwijdte van het onderzoek en benodigd budget vast in een onderzoeksaanpak.

In overleg met de beoogde voorzitter worden de overige commissieleden benaderd en wordt een planning opgesteld. Naar verwachting kan de externe commissie in oktober 2019 starten. Een doorlooptijd van vier tot zes maanden is gebruikelijk bij een dergelijk onderzoek.

Behandeling in commissies en raad
In overleg met het presidium is besloten tot een gezamenlijke commissie MLD en FEZ op donderdagavond 12 september van 19:30 – 22:00. De verwachting is dat de commissie zal bestaan

uit een openbaar en een besloten deel. Vervolgens vindt behandeling in de gemeenteraad plaats tijdens de vergadering van 18 en 19 september.

Uitnodiging technische sessie
Om de discussie in de commissie en de raad te bevorderen biedt het college op <NTB DATUM: tussen commissies en raad> van 19:30 – 21:30 uur een technische sessie aan voor geïnteresseerde raads- en commissieleden. Tijdens de sessie zullen we technische vragen behandelen over de brieven en beantwoording van schriftelijke vragen die u de afgelopen twee maanden van ons ontvangen heeft.

U kunt uw technische vragen vooraf per mail aan ons toesturen via
Wij zullen deze vragen zoveel als mogelijk vooraf (schriftelijk) of tijdens de technische sessie beantwoorden. Uiteraard kunt u ook tijdens de sessie vragen stellen.

De sessie vindt plaats in 1C19 van het Stadhuis en de inloop is vanaf 19.00 uur. Bij een technische sessie gaat het om objectieve informatie en eenduidige vragen zonder politieke lading die ambtelijk kunnen worden beantwoord zonder tussenkomst van collegeleden.

De technische sessie is niet openbaar en vindt achter gesloten deuren plaats. Wij vragen u van te voren aan te melden via

Bij nieuwe ontwikkelingen zal het college u weer informeren.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders

Femke Halsema
Burgemeester

Peter Teesink
Gemeentesecretaris

Gemeente
Amsterdam